

Saksframstilling

Vår referanse: 2021/104357-1

Saksbehandler: Hilde Rasmussen Nilsen

Bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekter 2022 - forvaltningsrevisjon av arbeidet med å sikre et trygt og godt miljø for elever og ansatte i bergensskolen

Hva saken gjelder:

I møtet 17.11.2021 sak 97/21 fattet kontrollutvalget vedtak om å be revisor legge frem utkast til prosjektplaner til 4 forvaltningsrevisjonsprosjekter, deriblant forvaltningsrevisjon av arbeidet med å sikre et trygt og godt miljø for elever og ansatte i bergensskolen¹.

Deloitte har utarbeidet prosjektplan til prosjektet forvaltningsrevisjon av arbeidet med å sikre et trygt og godt miljø for elever og ansatte i bergensskolen, se vedlegg. Sekretariatet vurderer prosjektplanen til å være i samsvar med bestillingen.

Formålet med prosjektet er å undersøke og vurdere skoleeiers og skolenes arbeid med å sikre et trygt og godt skolemiljø for elevene ved grunnskolene i Bergen kommune. Det foreslås å undersøke om skoleeier og den enkelte skole arbeider tilstrekkelig systematisk med å sikre et trygt og godt skolemiljø for elevene, samt om skolene har rutiner for å håndtere og følge opp tilfeller der elever ikke har et trygt og godt skolemiljø i samsvar med opplæringsloven. I undersøkelsen er det videre et formål å undersøke hvordan det blir arbeidet for å forebygge og håndtere vold og trusler i skolen. Det er også et formål å kartlegge i hvilken grad ansatte i skolene opplever vold og trusler og hvordan dette blir fulgt opp.

Med bakgrunn i formålet er det utarbeidet følgende problemstillinger som kan undersøkes:

- 1) I hvilken grad arbeider skolene systematisk for å sikre et trygt og godt skolemiljø for elevene i grunnskolene, og gjennom dette forebygge mobbing og andre krenkelser?
 - a) I hvilken grad har skolene formulert mål, utarbeidet planer og satt i verk tiltak for å sikre elevene et trygt og godt skolemiljø, og blir disse jevnlig evaluert og oppdatert?
 - b) I hvilken grad blir elever og foresatte involvert i arbeidet med å sikre et trygt og godt skolemiljø og forebygge mobbing og andre krenkelser?
 - c) I hvilken grad blir læringsmiljø- eller trivselsundersøkelser benyttet systematisk for å ha oversikt over utfordringer og vurdere behov for konkrete tiltak?

¹ I kontrollutvalgets vedtak er tittelen «Forvaltningsrevisjon av trygt og godt skolemiljø»

- d) I hvilken grad arbeider kommunen og skolene systematisk for å forebygge digitale krenkelser?
- 2) I hvilken grad er det etablert system og rutiner som bidrar til å sikre at tilfeller der elever ikke har et trygt og godt skolemiljø, blir fanget opp og håndtert i samsvar med kravene i opplæringsloven?
- a) Er det etablert tilfredsstillende rutiner som sikrer at den enkelte ansatte og skolen følger opp aktivitetsplikten i opplæringsloven § 9 A-4 og handlingspliktene som følger av denne, og er de ansatte i så fall kjent med disse?
- b) I hvilken grad er det utarbeidet rutiner for skjerpet aktivitetsplikt i saker der en som arbeider på skolen krenker en elev, og i hvilken grad er de ansatte i så fall kjent med disse?
- c) I hvilken grad har skolene rutiner som sikrer at saker der elever ikke har det trygt og godt på skolen blir fulgt opp i samsvar med krav i opplæringsloven?
- d) I hvilken grad er det utarbeidet rutiner for å sikre at skolene dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten, og er det en felles forståelse blant de ansatte om hva som skal dokumenteres, hvem som skal dokumentere og hvor informasjonen skal lagres?
- 3) Har kommunen som skoleeier et system som er egnet til å avdekke praksis ved skolene som er i strid med opplæringsloven, og følge opp at skolene ved behov endrer praksis slik at de oppfyller kravene?
- a) I hvilken grad benytter kommunen innhentet informasjon om skolenes praksis til å vurdere om denne er i henhold til krav i lovverket, og hvordan følges eventuelle avvik opp?
- 4) I hvilken grad er det etablert planer, system og rutiner for å forebygge utagerende oppførsel og vold blant elever, og håndtere og følge opp situasjoner der utagering eller bruk av vold forekommer?
- a) I hvilken grad har etat for skole etablert og iverksatt planer for å forebygge og håndtere situasjoner med trusler og vold i skolen?
- b) Hvordan arbeider skolene for å forebygge mot vold, trusler og annen utagerende atferd blant elever?
- i) I hvilken grad blir det gjennomført risikovurderinger med tanke på å forebygge vold og trusler på den enkelte skole?
- c) Har de ansatte på skolene tilstrekkelig kompetanse til å arbeide for å forebygge at det oppstår situasjoner der elever utagerer eller bruker vold?
- d) I hvilken grad er det etablert system for å melde avvik og følge opp avvik i tilfeller der det har vært situasjoner med utagering, vold og/eller trusler på skolene?
- e) I hvilken grad er det etablert rutiner for å følge opp de involverte i etterkant av en situasjon der elever utagerer eller bruker vold?
- f) I hvilken grad mener skoleledere at de får tilstrekkelig veiledning, støtte og oppfølging fra etat for skole i håndteringen av situasjoner der det er forekommer

trusler eller vold?

- g) I hvilke grad opplever rektorer og lærere at de har nødvendig kunnskap og tilstrekkelige virkemidler til å følge opp situasjoner der det er forekommer trusler eller vold?
- 5) I hvilken grad opplever ansatte i skolene situasjoner med vold og trusler og blir hendelser registrert og fulgt opp i tilstrekkelig grad?
- a) I hvilken grad har ansatte i skolene opplevd situasjoner med vold og trusler?
 - b) I hvilken grad rapporterer ansatte om situasjoner der de har opplevd vold og trusler til sine overordnede og i avvikssystem?
 - c) I hvilken grad opplever ansatte at rapporterte hendelser om vold og trusler blir fulgt opp med hensiktsmessige tiltak?

Deloitte har avgrenset forvaltningsrevisjonen til å omhandle kommunale grunnskoler i Bergen kommune, samt oppfølgingen av barn i grunnskolepliktig alder. Voksenopplæring og eventuelle friskoler er derfor ikke omfattet av prosjektet. Videre er prosjektet avgrenset til å handle om det psykososiale skolemiljøet. Det fysiske skolemiljøet, for eksempel inneklime og standarden på bygningsmassen, er ikke omfattet av prosjektet.

Når det gjelder revisors metode, viser sekretariatet til prosjektplanens kapittel 3. Her framgår det blant annet at rettsregler og kommunale vedtak vil bli gjennomgått og benyttet som revisjonskriterium. Videre vil informasjon om kommunens planer, systemer, rutiner og retningslinjer knyttet til psykososialt skolemiljø bli samlet inn og analysert. I tillegg til overordnede dokumenter fra kommunen, vil Deloitte etterspørre utvalgte dokumenter fra utvalgte skoler. Innsamlet dokumentasjon vil bli vurdert opp mot revisjonskriteriene.

Deloitte vil gjennomføre til sammen ca. 18 intervju, og gjennomføre en elektronisk spørreundersøkelse.

Utvalgte personer som har ansvar og oppgaver knyttet til arbeidet med å sikre et trygt og godt miljø for elever og lærere i grunnskolen vil bli intervjuet. På sentralt nivå inkluderer dette etatsdirektør og områdeledere for skole med ansvar for oppfølging av grunnskolene. Videre inkluderer det rektorer ved seks av grunnskolene i kommunen (fire barneskoler og to ungdomsskoler). I tillegg ønsker revisjonen å gjennomføre et gruppeintervju med utvalgte lærere ved hver av de seks skolene der vi intervjuer rektorer. Deloitte ønsker også å intervju representanter fra PPT og eventuelt andre i kommunen som arbeider med problemstillinger knyttet til utfordrende atferd blant elever.

Svarene i spørreundersøkelsen vil bli benyttet som bakgrunnsinformasjon når Deloitte velger ut skoler for intervju. Dette for å sikre at eventuelle skoler med særskilte utfordringer knyttet til utagerende elevatferd og/eller vold eller trusler blir inkludert i utvalget.

Spørsmålene i spørreundersøkelsen vil kartlegge sentrale forhold knyttet til ivaretagelse av aktivitetsplikten, oppfølging av saker der en elev ikke har det trygt og godt på skolen, og hvordan skolene arbeider forebyggende for å sikre et trygt og godt skolemiljø for elevene. Spørsmålene vil også kartlegge erfaringer knyttet til vold og trusler.

Deloitte vil også gjennomføre en stikkprøvegjennomgang av ti enkeltsaker for gjennomgang og kontroll av hvordan saken har blitt fulgt opp. I gjennomgangen vil det være fokus på utarbeidelse av en skriftlig plan i medhold av krav i opplæringsloven, involvering av eleven selv og elevens foresatte, samt evaluering av tiltak som blir iverksatt.

Når det gjelder tid og ressursbruk har Deloitte anslått at det vil ta totalt om lag 710 timer å gjennomføre prosjektet.

Prosjektet kan ha oppstart i januar 2022 og rapporten vil være klar for oversendelse til kontrollutvalgets sekretariat innen utgangen av oktober 2022.

Line Margrete Johansen fra Deloitte vil presentere prosjektplanen i møtet 08.12.2021. Utvalgets medlemmer bes komme med sine eventuelle innspill i møtet.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet «Forvaltningsrevisjon av arbeidet med å sikre et trygt og godt miljø for elever og ansatte i bergensskolen», i tråd med vedlagte prosjektplan av 30. november 2021, fra forvaltningsrevisor Deloitte.

Dato: 6. desember 2021

Eli Merete Velle - leder
Hilde Rasmussen Nilsen - spesialrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

1